

ITS, Radboud Universiteit Nijmegen

Toernooiveld 300

6535 EC Nijmegen

Tel.: 024 365 35 00

Contactpersonen:

dr. Clarie Ramakers

c.ramakers@its.ru.nl

dr. Roelof Schellingerhout

r.schellingerhout@its.ru.nl

Kind Veilig

Scholierenonderzoek kindermishandeling 2015

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Radboud Universiteit

Kindermishandeling

Elk jaar zijn bijna 119.000 kinderen slachtoffer van mishandeling. Het gaat dan bijvoorbeeld om lichamelijke mishandeling, verwaarlozing of seksueel misbruik. Kindermishandeling komt vaak voor in huiselijke kring. Het kan gaan om opzettelijke mishandeling, maar dat is niet altijd het geval. Als ouders of verzorgers de zorg niet meer aankunnen, kan hun gedrag ontsporen met mishandeling tot gevolg. Ook buiten de huiselijke kring komt kindermishandeling voor.

Scholierenonderzoeken

Begin 2016 wordt voor de derde maal het Scholierenonderzoek Kindermishandeling uitgevoerd. Het onderzoek is ook al eerder in 2006 en in 2010 gedaan. Het Scholierenonderzoek Kindermishandeling laat zien hoe vaak kindermishandeling voorkomt en welke vormen van kindermishandeling dat zijn. Deze informatie is belangrijk voor de aanpak van kindermishandeling. Omdat het om de derde meting gaat, laten de uitkomsten van het onderzoek zien of het aantal kinderen dat slachtoffer is van mishandeling daalt of juist stijgt. Daarnaast krijgen we op basis van het onderzoek steeds meer inzicht in de daders en slachtoffers van kindermishandeling, waardoor de aanpak van kindermishandeling effectiever kan verlopen.

Medewerking van scholen

Het onderzoek onder de scholieren gaat van start begin 2016 en vindt plaats onder 2000 scholieren in de eerste vier klassen van het voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, Atheneum en Gymnasium). Er wordt een landelijke representatieve steekproef getrokken van 30 scholen en per school worden er willekeurig vier klassen geselecteerd. De directies van de scholen die in de steekproef vallen, worden per brief om medewerking aan het onderzoek gevraagd. Medewerking van scholen aan het onderzoek is erg belangrijk, omdat de uitkomsten representatief moeten zijn en vergeleken moeten kunnen worden met de vorige twee meetrondes.

Toestemming van ouders en leerlingen

De ouders van de leerlingen uit de geselecteerde schoolklassen ontvangen een brief van het onderzoeksinstituut waarin zij geïnformeerd worden over het doel en opzet van het onderzoek. Ouders wordt om toestemming gevraagd voor de anonieme deelname van hun kind. Als ouders of het kind toestemming weigeren, kunnen zij dat kenbaar maken door het invullen van een antwoordstrook. Van ouders en kinderen die niet reageren, wordt aangenomen dat zij instemmen met deelname.

Schriftelijke vragenlijst

De scholieren die aan het onderzoek mee doen, vullen een schriftelijke vragenlijst in. De vragenlijst wordt klassikaal afgenomen in één lesuur. Bij voorkeur in de les van de mentor of een andere les die daarvoor geschikt is (bijvoorbeeld les levensbeschouwing). Scholen zijn hier vrij in om dat te bepalen. De vragenlijst wordt in de klas ingevuld (schriftelijke afname) en nadien in een gesloten enveloppe gedaan. Een onderzoeker van het ITS is aanwezig tijdens het invullen van de vragenlijst. De leerkracht blijft aanwezig in de klas.

Kinderen die niet mogen meedoen

Als er in een klas scholieren zijn die geen toestemming hebben om aan het onderzoek mee te doen, dan volgen we een speciale procedure om de anonimiteit van deze kinderen te garanderen. Deze procedure is in de eerdere twee meetrondes al met succes toegepast. De desbetreffende leerlingen, plus een aantal andere kinderen, krijgen een vragenlijst die niet over kindermishandeling gaat maar over een neutraal onderwerp. Deze vragenlijst ziet er hetzelfde uit als de 'echte' vragenlijst. Er wordt, ook bij de 'echte' vragenlijst, gewerkt met verschillende kleuren, waardoor de kinderen die geen toestemming hebben niet opvallen en opgaan in de grotere groep.

Nazorg is belangrijk

Het kan voorkomen dat kinderen na het invullen van de vragenlijst zich niet lekker voelen of behoefte hebben aan ondersteuning. Bij de vragenlijst krijgt de leerling schriftelijke informatie over waar hij hulp kan krijgen (adresgegevens AMK, de Kindertelefoon, Stichting Korrelatie en/of de jeugdarts in de regio). De school kan ook zelf de nazorg op zich nemen door bijvoorbeeld op een aantal dagen na de afname van de vragenlijst, leerlingen de gelegenheid te geven te praten met de schoolvertrouwenspersoon of met leerlingenzorg.

Ethische aspecten

Het onderzoek is goedgekeurd door een Medisch Ethische Toetsingscommissie, de Independent Review Board Nijmegen.

ITS, Radboud Universiteit

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Instituut voor Toegepaste Sociale wetenschappen (ITS), verbonden aan de Radboud Universiteit van Nijmegen. Het project is in handen van gezinssociologe dr. Clarie Ramakers en ontwikkelingspsycholoog dr. Roelof Schellingerhout. Beide senioronderzoekers zijn direct te benaderen voor vragen over de opzet en uitvoering van het onderzoek. Voor contactgegevens zie de achterzijde van deze folder.

Opdrachtgever

Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Het WODC coördineert het onderzoek op verzoek van de betrokken ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Veiligheid en Justitie.